

2007 08 21

REMISSVAR



Skogsstyrelsen
55183 Jönköping

FU Levande skogar

Remissversion, 8 juni 2007

Riksorganisationen Hela Sverige ska leva har getts möjlighet att yttra sig över rapporten FU Levande skogar.

Inledningsvis vill vi framföra att rapporten har stora förtjänster och att det är lovvärt att man utreder miljö kvalitetsmålen.

Snävt analysperspektiv - missade chanser

Utredningen lider dock av brister i och med att den grundar sig på ett mycket snävt skogligt perspektiv. Dessutom söker man lösningarna på problemen allt för mycket hos myndigheter och skogsbrukare/skogsnäringen. Detta medför att viktiga analyser saknas och slutsatserna blir snäva och bristfälliga. Skogen och skogsmiljön är resurser av mycket stor betydelse för hela samhället och hela samhällets framtid. Därför måste ett vidare analysperspektiv anläggas, som också inkluderar andra aktörer och intressenter, som kan ha nytta av skogen. Men, ännu viktigare, så att de kan bidra till en lösning av de problem som rapporten pekar på. Rapportens egna slutsatser ger vid handen att man anser att skogsbruket brustit vad gäller skydd för kulturmiljövärden och att skogens biologiska mångfald till viss del fortsatt är utsatt för utarmning.

Lösningen finns i att samverka med lokalbefolkningen och deras organisationer

Hela Sverige ska leva är en organisation med mer än 4 000 lokala grupper, som är spridda över hela landet och där väldigt många bor i nära anslutning till just de skogar som denna rapport behandlar. Dessa människor har lärt om sin bygd från tidigare generationer som brukat och använt naturen på en mängd olika sätt. Det är inte ovanligt att de skaffar sig utbildningar som också inkluderar formell kunskap om kultur- och naturvärden och att de kanske till och med pendlar till arbeten inom olika myndigheter, såsom skogsstyrelsen, länsstyrelser osv.

Allt detta resulterar naturligtvis i en djup och bred kunskap om den specifika platsen och också en djup känsla för att bevara just de kultur- och naturvärden, som denna rapport avser att skydda.

Samverkan med dessa människor och dessa grupper utgör en möjlighet som man inte kan bortse från i ett försök att skapa levande skogar och uppnå olika miljö kvalitetsmål. Med enkla medel kan myndigheter lätt skapa situationer som leder till dialog och samverkan som i sin tur bidrar till att målen uppfylls på ett sätt som blir både billigare och bättre än dagens alltför ensidiga fokus på enbart myndigheter och näringen.

Certifieringssystemen utgör idag ingen lösning för att dra nytta av lokal kunskap och engagemang

Rapporten anger att certifieringssystemen (FSC och PEFC) är mer operativt drivande än miljö kvalitetsmålen och att myndigheterna bedriver informations- och rådgivningsarbete och arbete med det formella skyddet.

PEFC bedrivs huvudsakligen inom det privata småskogsbruket där många skogsägare bor på orten och där de alltså ofta ingår i det lokala sammanhanget och har del i den lokalspecifika kunskapen. FSC, däremot, bedrivs huvudsakligen inom det storskaliga bolags- och statliga skogsbruket.

FSC har inte lyckats skapa förutsättningar för en dialog med lokalbefolkning. Det samråd som man eftersträvat har inte blivit av och den lokalspecifika kunskapen kommer följaktligen oftast inte till nytta för uppfyllelse av miljömål såsom beskrivs i rapporten, FU Levande skogar.

Detta innebär att myndigheterna måste ta ansvar för att det skapas situationer där lokal kunskap och engagemang kommer till nytta för uppföljning av miljömålen.

Skogsutredningen Mervärdeskog (SOU 2006:81)

Skogsutredningen pekar på en viktig förändring, som innebär att människor som bor i anslutning till Sveriges skogar skall engageras mer i hur skogar sköts. Detta kommer att bidra till att lokal kunskap och engagemang kan komma till nytta för uppföljning av de miljömål som berör skogen.

Skogsutredningen föreslår viktiga förändringar av den framtida skogspolitiken som syftar till att vidga begreppet social hänsyn. Utredningen pekar också på lokal förvaltning som ett sätt att nå mål om miljö kvalitet i skogen. Den föreslår bl.a. att både portalparagrafen och hänsynsparagrafen skrivs om. Skogsutredningen tydliggör också att när man talar om sociala aspekter i skogsbruket, så är det väsentliga skillnader mellan det tätortsnära skogsbruket och skogsbruket i glesbygder. I tätortsnära områden är rekreation huvudsaken, medan man i glesbygder även har ett starkt behov av sysselsättning till exempel i en framväxande naturturism. Denna turism bygger på att kultur- och naturvärden bibehålls och att den lokalspecifika kunskapen om dessa tas tillvara på ett sätt som bidrar till att uppfylla dagens miljö kvalitetsmål och samhället i stort.

Dessa tydliga förändringar indikerar att en framtida svensk skogspolitik ska omfatta också det lokala engagemanget och den lokala kunskapen. Det saknar vi i rapporten, FU Levande skogar.

Använd den resurs som byarörelsen, Hela Sverige ska leva, utgör

Byarörelsens mer än 4 000 lokala grupper verkar i ett sammanhang som upplevs som socialt överblickbart, där människor funnit goda möjligheter att samverka - och där de också arbetar hårt för att utveckla sin bygd.

De lokala grupperna har en nära samverkan med sina kommuner och är på många ställen samordnade i kommunbygderåd. Det finns dessutom länsbygderåd i samtliga län.

De lokala utvecklingsgrupperna arbetar ideellt, de är öppna för alla och de fungerar i en demokratisk anda. Arbetet syftar till att bidra till allmännyttan inom det egna lokalsamhället på samma sätt som en kommun arbetar på den kommunala nivån.

Med vänlig hälsning

Karl-Erik Nilsson
ordförande
Hela Sverige ska leva

Staffan Bond
kanslichef